

Наталія Виговська, Андрій Полчанов, Халед Альдивані, Фатхі Шукаїрі

Розвиток методичних підходів до оцінки формування і використання фінансового потенціалу держави

Стаття присвячена розробці науково-методичного підходу до визначення рівня формування і використання фінансового потенціалу для виявлення сучасних тенденцій його трансформації та перспективних напрямів його розвитку. Актуальність теми статті обумовлена необхідністю забезпечення високого рівня національної безпеки, неефективним використанням сформованого фінансового потенціалу держави, дискусійністю наукових підходів до виокремлення його складових та необхідністю вибору вектору подальшого розвитку держави, що вимагає додаткового дослідження методичних аспектів, спрямованих на одержання об'єктивної та обґрунтованої оцінки рівня фінансового потенціалу. Запропонований методичний підхід передбачає порівняння фактичних значень показників формування і використання фінансових ресурсів органів влади (відношення дефіциту/профіциту державного бюджету до ВВП, рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет, відношення обсягу державного та гарантованого державою боргу до ВВП та валові міжнародні резерви України у місцях імпорту), фінансових ресурсів суб'єктів господарювання (рівень капіталізації лістингових компаній, співвідношення недіючих кредитів до сукупних валових кредитів, процентна ставка за кредитами, рентабельність активів підприємств) та фінансових ресурсів домогосподарств (частка грошових доходів в сукупних ресурсах домогосподарств, відношення середнього розміру пенсії за віком до середньомісячної номінальної заробітної плати, а також частка витрат на продукти харчування та безалкогольні напої в сукупних витратах домогосподарств) з їх рекомендованими межами та встановлення бальної оцінки, що дозволяє сформувати інтегральний показник, який відображає рівень формування та використання фінансового потенціалу держави. Розроблений методичний підхід апробовано на прикладі України, що надало можливість виявити негативні тенденції формування і використання фінансового потенціалу України (незбалансованість державного бюджету, суттєве боргове навантаження на бюджет, високий рівень процентних ставок, суттєва частка витрат домогосподарств на споживання). На підставі отриманих результатів використання розробленого методичного підходу запропоновано перспективні напрями розвитку фінансового потенціалу держави.

Ключові слова: фінансовий потенціал, фінансові ресурси, економічний розвиток, борг, бюджет.

Класифікація JEL: O11, O12, H63, H61.

Наталья Выговская, Андрей Полчанов, Халед Альдивани, Фатхи Шукайри

Развитие методических подходов к оценке формирования и использования финансового потенциала государства

Статья посвящена разработке научно-методического подхода к определению уровня формирования и использования финансового потенциала для выявления современных тенденций его трансформации и перспективных направлений его развития. Актуальность темы статьи обусловлена необходимостью обеспечения высокого уровня национальной безопасности, неэффективным использованием сформированного финансового потенциала государства, дискуссионностью научных подходов к выделению его составляющих и необходимостью выбора вектора дальнейшего развития государства, что требует дополнительного исследования методических аспектов, направленных на получение объективной и обоснованной оценки уровня финансового потенциала.

Предложенный методический подход предусматривает сравнение фактических значений показателей формирования и использования финансовых ресурсов органов власти (отношение дефицита/профицита государственного бюджета к ВВП, уровень перераспределения ВВП через сведенный бюджет, отношение объема государственного и гарантированного государством долга к ВВП и валовые международные резервы Украины в местах импорта), финансовых ресурсов субъектов хозяйствования (уровень капитализации листинговых компаний, соотношение недействующих кредитов к совокупным валовым кредитам, процентная ставка по кредитам, рентабельность активов предприятий) и финансовых ресурсов домохозяйств (доля денежных доходов в совокупных ресурсах домохозяйств, отношение среднего размера пенсии по возрасту к среднемесячной номинальной заработной плате, а также доля расходов на продукты питания и безалкогольные напитки в совокупных расходах домохозяйств) с их рекомендованными пределами и установление балльной оценки, что позволяет сформировать интегральный показатель, отображающий уровень формирования и использования финансового потенциала государства. Разработанный методический подход апробирован на примере Украины, что предоставило возможность выявить негативные тенденции формирования и использования финансового потенциала Украины (несбалансированность государственного бюджета, существенная долговая нагрузка на бюджет, высокий уровень процентных ставок, существенная доля расходов домохозяйств на потребление). На основании полученных результатов использования разработанного методического подхода предложены перспективные направления развития финансового потенциала государства.

Ключевые слова: финансовый потенциал, финансовые ресурсы, экономическое развитие, долг, бюджет.

Классификация JEL: O11, O12, H63, H61.